

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В ГОСПОДАРЬСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

Живко Р. В.

*студент факультету менеджменту та права
Вінницький національний аграрний університет*

*Науковий керівник: **Опольська Н. М.***

доктор юридичних наук, доцент,

завідувач кафедри права

*Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця, Україна*

В сучасних умовах міжнародне та вітчизняне право починають тісніше взаємодіяти між собою, утворюючи єдиний нормативний комплекс. Це стимулює виникнення нових проблем як у вітчизняному, так і в міжнародному праві. Одночасно глобалізація змінила вигляд світу та призвела до трансформації соціуму. Звідси, новий соціум потребує нового права, яке знаходиться в процесі свого становлення. В таких умовах національні правові системи стають більш відкритими, що сприяє проникненню в них норм і принципів міжнародного права. Такий процес спостерігається й в господарському праві, зокрема в господарському судочинстві. Зростання ролі міжнародного права у господарському судочинстві України обумовлює актуальність поглибленого дослідження використання норм міжнародного права у вітчизняному процесуальному законодавстві.

Питання ролі міжнародного права в господарському судочинстві України досліджувалось видатними вченими процесуалістами та міжнародниками, такими як Авдюкова М. Г., Баймуратов М. О., Беяневич В. Е., Бобкова А. Г., Буроменський М. В., Буткевич В. Г., Григор'єва В. В., Гурвич М. А., Демченко С. Д., Денисов В. Н., Загайнова С. К., Задорожний О. В., Зейдера М. Б., Каллістратова Р. Ф., Князева О. О., Логінова П. В., Притика Д. М., Рожкова М. О., Степанова Т. В., Щербина В. С., Ярков В. В. та інших.

Мета полягає у теоретичному вивченні значення міжнародного права в господарському судочинстві України.

Глобалізація світового господарства, інтенсифікація міжнародних економічних зв'язків, виникнення міжнародних об'єднань, посилення міграційних потоків між державами, активізація наукової, господарської та культурної взаємодії викликає необхідність у вдосконаленні правового регулювання господарських відносин, ускладнених іноземним елементом, в зв'язку з чим зростає роль міжнародного права.

Останнім часом кількість розглянутих судами України справ ускладнених іноземним елементом різко зростає. Це обумовлено тим, що: 1) позивачами, відповідачами та третіми особами в господарському судочинстві виступають іноземні юридичні та фізичні особи; 2) за кордонами України можуть перебувати предмети спору; 3) За кордоном може мати місце юридичний факт, який лежить в основі правовідносин; 4) під час судового розгляду іноді виникає потреба вчинення окремих процесуальних дій за кордоном. Все перелічене вище активізує взаємодію України з іноземними державами у сфері господарського процесу, яка, в свою чергу, призводить до суттєвих змін у вітчизняному законодавстві.

Так, у порівнянні з застарілими редакціями Господарського Процесуального Кодексу України, в яких були визначені процесуальні права іноземних підприємств та компетенції господарських судів у справах за участю іноземних підприємств [1], нова редакція містить Розділ IX «Провадження у справах за участю іноземних осіб» який присвячено: регламентації та регулюванню процесуальних прав і обов'язків іноземних осіб; підсудності судам справ за участю іноземних осіб; зверненням господарських судів із судовим дорученням до іноземного суду або до іншого компетентного органу іноземної держави, його змісту і формі; питанням виконання в Україні судових доручень іноземних судів; виконанню доручення іноземного суду про вручення виклику до суду чи інших документів; виконанню судових доручень закордонними дипломатичними установами України [2]. До того ж варто зауважити, що 19 травня 2018 року Президент України П. Порошенко підписав указ «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 травня 2018 року «Про припинення дії для України окремих міжнародних договорів, укладених у рамках Співдружності Незалежних Держав», яким почав вихід України з СНД [3]. Також була підписана низка договорів, які можна умовно поділити на: 1) Угоди про співробітництво і взаємодію господарських судів; 2) Угоди про взаємне співробітництво й обмін правовою інформацією; 3) Угоди про порядок взаємного виконання рішень арбітражних, господарських і економічних судів. Практика господарських судів свідчить і про те, що господарські суди застосовують разом з нормами міжнародних договорів міжнародні звичаї. І хоча міжнародне право існує з найдавніших часів, активний його розвиток припадає саме на XX – XXI століття, а отже воно є відносно новим та неповністю розробленим.

У зв'язку з цим виникають наступні проблеми:

1) Відсутність чіткої регламентації щодо застосування норм міжнародного права в вітчизняному законодавстві [4];

2) Існує можливість втрати законодавством України своєї самобутності;

3) Відсутність чітко сформованого міжнародно-правового інституту міжнародного господарського процесу;

4) Суперечливість процесу імплементації національною правовою системою держави норм міжнародного права шляхом входження останніх в конституційне законодавство в статусі норм національного права [5].

5) Відсутність нормативного регулювання гармонізації міжнародного і національного права [6].

Дослідивши роль міжнародного права в господарському судочинстві України можна дійти наступних висновків:

1) Відбувається посилення зв'язку між вітчизняним та міжнародним, у тому числі й господарським процесуальним законодавством, що може стати міцним підґрунтям для подальшого розвитку правової системи України;

2) Імплементація норм міжнародного права спонукає до сумлінного дотримання Україною своїх міжнародних зобов'язань, у тому числі й у сфері здійснення господарського судочинства у справах, обтяжених «іноземним елементом»;

3) Українська Держава зіштовхнулася із необхідністю прийняття ролі учасника та співавтора загальноновизнаних норм міжнародного права;

4. Існує необхідність збереження самобутності національного законодавства.

Література:

1. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст. 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12/ed20040101>.

2. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року (станом на 4 жовтня 2019 року). Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. Ст. 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/1798-12>.

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 травня 2018 року «Про припинення дії для України окремих міжнародних договорів, укладених у рамках Співдружності Незалежних Держав» : Указ Президента 280 України № 139/2018 від 19 травня 2018 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1392018-24202>.

4. Соловійов О. В. До питання про співвідношення та взаємодію національного і міжнародного права // Вісник Академії адвокатури України. 2009. № 3 (16). С. 118–123.

5. Оніщенко Н. Співвідношення внутрішньодержавного і міжнародного права: наукові реалії сьогодення // Вісник Національної академії правових наук України. 2015. № 1 (80). С. 29–36.

6. Іванченко О. Способи узгодження норм національного права з нормами міжнародного права // Юридичний вісник. 2013. № 2. С. 178–182.

ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Загороднюк С. О.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права, процесу та криміналістики
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Закон пов'язує кримінальну відповідальність з вчиненням кримінального правопорушення (ст. 2 КК України), під яким розуміється суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом кримінального правопорушення (ст. 11 ч. 1 КК України) [1]. Його вчинення пов'язане зі спричиненням або можливістю спричинення такої шкоди, тяжких наслідків як державі, так і окремій особі. Тому особливо важливого значення набуває попередження кримінальних правопорушень.

Попередження злочинності – це складне поняття, під яким розуміється специфічна людська діяльність щодо недопущення вчинення кримінальних правопорушень як шляхом усунення їх причин та умов, так й засобом зупинення злочинної поведінки на різних стадіях її розвитку [2, с. 84].

Сучасні умови поставили великі та складні завдання подальшого розвитку усього соціуму аби запобігти посиленню негативних руйнівних процесів, що спостерігаються в нашій державі [3, с. 1].

Заходи щодо попередження кримінальних правопорушень здійснює широке коло правоохоронних, судових органів та інших органів державної влади, які закладають основи цієї діяльності, її напрямки, забезпечують контроль за її виконанням.

Особливо слід відмітити пряму роль правозахисних органів державної влади, до яких належать: інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, а також адвокатура, нотаріат.